

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.122>

УДК 378:342.9

Тарас Лисенко,

ORCID 0000-0002-4879-9646,

аспірант кафедри інформаційних технологій,

Київський національний університет культури і мистецтв,

14, вул. Чигоріна, м. Київ, 01042, Україна

e-mail: Tarafey@ukr.net

АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ

Постановка проблеми. Робота урядових і неурядових аналітичних центрів і служб як колективних суб'єктів інформаційної діяльності прямо пов'язана з діяльністю індивідуальних суб'єктів, що передбачає пошук, моніторинг, оцінку, верифікацію та аналітико-синтетичну обробку інформації на системних і безперервних засадах із подальшою підготовкою вже виробленої інформаційної продукції для задоволення потреб замовника чи суспільства в цілому. З огляду на це у фокусі уваги опиняється проблема аналітичної компетентності як якісної характеристики фахівців-аналітиків. **Мета статті** – розгляд аналітичної компетентності (АК) як властивості кадрового ресурсу урядових і неурядових інформаційно-аналітичних центрів, від якої залежить успішне функціонування останніх. **Методи дослідження.** У статті використано системний підхід, формально-логічний та соціологічний методи, методи індукції, дедукції та структурно-функціонального аналізу. **Наукова новизна.** Здійснено спробу розглянути аналітичну компетентність у позаосвітньому контексті як важливу якісну характеристику кадрового ресурсу, що впливає на забезпечення ефективності функціонування інформаційно-аналітичних центрів і служб та є результатом тривалого самовдосконалення фахівця-аналітика під час багатопланової аналітичної роботи. **Висновки.** Підтверджено тезу, що суб'єкти інформаційних відносин поділяються на дві групи – індивідуальні (професійні аналітики, управлінці високого та середнього рангу, члени громадських організацій, бібліотекарі, ІТ-аналітики та ін.) та колективні (урядові та неурядові аналітичні центри, відділи чи служби). Наголошено, що, згідно з цілями і завданнями інформаційно-аналітичних центрів та служб, поняття «аналітична

компетентність» є синонімом понять «компетентності інформаційного аналітика» і «інформаційно-аналітичної компетентності». Доведено, що аналітична компетентність є динамічно-інтегративним утворенням і багатofакторною та поліфункціональною якістю індивідуальних суб'єктів інформаційних відносин, до складу якої входить набір загальних і спеціальних інформаційних і аналітико-синтетичних компетенцій, а також набір особистих якостей, що уможлиблює її вивчення у ширшому соціально-комунікативному ракурсі не як епізодичного акту, а як важливу функцію ланок інформаційно-аналітичної роботи та фактор функціонування інформаційно-аналітичних центрів, від якого залежить успіх і ефективність останніх.

Ключові слова: аналітична компетентність, інформаційно-аналітична компетентність, аналітичні компетенції, інформаційно-аналітичні центри та служби, аналітик-фахівець, колективні та індивідуальні суб'єкти інформаційної діяльності, динамічно-інтегративне утворення, поліфункціональна якість.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Не важливо, чи мова йде про урядові, чи неурядові аналітичні центри, усі вони займаються інтелектуально творчою діяльністю, що передбачає багатопланову аналітичну роботу відповідних суб'єктів з пошуку, моніторингу, оцінки, верифікації та обробки інформації на системних і безперервних засадах із подальшою підготовкою вже виробленої інформаційної продукції для задоволення потреб певного замовника чи суспільства в цілому. Враховуючи основні положення ст. 4 Закону України «Про інформацію», де пропонується перелік основних суб'єктів інформаційних відносин, інформаційно-аналітичні спільноти або центри можна кваліфікувати як колективні суб'єкти аналітичної діяльності, натомість кадровий склад, який бере безпосередню участь у аналітико-синтетичній обробці інформації, варто віднести до індивідуальних суб'єктів. Це – і професійні аналітики, приміром, постійні працівники аналітичних центрів чи інформаційно-аналітичних служб в органах державної влади, і управлінці високого (топ-менеджери) і середнього рангу, для яких аналітична робота це – один зі складників широкого діапазону посадових обов'язків, і працівники комп'ютерного забезпечення, канцелярії чи бібліотекарі, і науковці, здобувачі вищої освіти та аспіранти, або ж члени громадських організацій, які здійснюють аналітичні дослідження на безоплатній основі згідно з напрямками діяльності цих організацій. Але всіх їх об'єднує одна важлива особливість – наявність аналітичної компетентності (далі – АК) як фактора та запоруки ефек-

тивного функціонування колективних суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності.

Актуальність дослідження. Зважаючи на з неоднорідність, варіативність цілей і галузевої специфікації процесу інформаційно-аналітичного забезпечення, актуалізується наукове завдання щодо розроблення кваліфікаційних вимог до компетенцій аналітиків-правників. У фокусі уваги опиняється проблематика у сфері компетентнісного підходу, а також такі ключові терміни, як «компетенція» і «компетентність».

Безумовно, що на перший план виходить освітній аспект, коли в умовах модернізації наша освітня система перебуває у стані постійних трансформацій, оновлення та реформування, тобто, насамперед це – питання підвищення якості та ефективності професійного навчання, підготовка затребуваного та конкурентоспроможного фахівця, який здатен оперативно та ефективно реалізовувати свій потенціал у нових соціально-економічних реаліях, мобільно та гнучко реагувати на виклики інформаційного суспільства. На цьому шляху одним із пріоритетних завдань є формування високого рівня АК індивідуальних суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності, без якого неможливі якісний аналіз, ефективне планування діяльності та прийняття самостійних і нестандартних рішень в межах функціонування аналітичних центрів урядового чи неурядового спрямування.

Аналіз останніх досліджень. За останні 10–15 років чимало зарубіжних і українських дослідників у своїх працях висвітлювали питання компетентності щодо різних галузей та сфер діяльності (освіта, політика, військова справа, економіка, медицина, лінгвістика тощо). Що стосується питань, пов'язаних із визначенням специфіки компетентності аналітика інформаційної сфери, а також формуванням АК, їх апробації та затвердження на рівні державних освітніх стандартів, співвідношення АК з нормами та реаліями інформаційного права та інформаційної безпеки, то вони і досі залишаються мало дослідженими в рамках української наукової спільноти.

Як зазначає Л. Петренко, зі 140 дисертацій, в яких зустрічається термін «інформаційна компетентність», українським ученим належить сім. Схожа ситуація і зі словосполученням «інформаційна компетенція», де лише 25 праць належать авторству наших дослідників [12]. Стосовно проблематики аналітичної компетенції та компетентності, то в Україні вона поки що мало представлена на рівні поодиноких квалі-

фікаційних робіт (Н. Зінчук [7], Л. Половенко [13], О. Мандзюк [9]) та наукових статей (В. Жигір [5], В. Шевченко [18], О. Бескровний та С. Тернов [1], О. Лучанінова [8], С. Марченков [10], І. Демуз [4] та ін.), в яких часто можна зустріти використання словосполучень «аналітично-інформаційна компетентність» або «інформаційно-аналітична компетентність».

АК належить до блоку ключових компетентностей сучасної людини, що формується на базовому рівні в процесі шкільної освіти і соціалізації, натомість спеціальний її складник, необхідний для здійснення певної професійної діяльності, формується під час подальшого професійного навчання з конкретної спеціальності та роботи. І ось тут, якщо аналізувати наявні дослідження, зовсім не вивченою залишається тема специфіки АК як властивості, якою має володіти кадровий ресурс інформаційно-аналітичних агентств і центрів, що виводить цю тему з виключно освітнього дискурсу в соціально-комунікативному площину, адже йдеться про особливості імплементації спеціалізовано-фахової компетенції у процесі аналітико-синтетичної обробки інформації в урядовому та неурядовому секторах, що породжує відповідний суспільний ефект.

Метою статті є розгляд аналітичної компетентності (АК) як властивості кадрового ресурсу урядових і неурядових інформаційно-аналітичних центрів, від якої залежить робота останніх, їх ефективність і здатність не лише отримувати, структурувати та зберігати інформацію, а й уміння якісно аналізувати її, бачити тренди і тенденції, продукувати знання.

Методи дослідження. У статті використано системний підхід, формально-логічний та соціологічний методи, методи індукції, дедукції та структурно-функціонального аналізу. Системний підхід дав змогу встановити взаємозв'язок соціальних процесів і явищ з втіленням АК на етапі реалізації аналітичної діяльності, виявивши у такий спосіб рівень ефективності функціонування інформаційно-аналітичних центрів. Формально-логічний та соціологічний методи допомогли розкрити роль і місце інформаційно-аналітичної діяльності в житті суспільства, зокрема і через встановлення ролі АК під час оптимізації та вдосконалення роботи з інформаційними потоками. Методи індукції та дедукції передбачають аналіз і узагальнення явищ і процесів, що супроводжують діяльність аналітика, а структурно-функціональний

метод допомагає розкрити системні компоненти АК як інтегрального та поліфункціонального утворення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Попри декларовану спробу відійти від суто освітнього аспекту під час трактування АК, все-таки важливо відмітити, що на законодавчому рівні в нашій країні сьогодні надана перевага саме компетентнісному підходу до підготовки фахівців, де під «компетентністю» розуміється «динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [15]. Але вже в цьому визначенні можна помітити суперечність між динамічністю, що передбачає регулярне та свідоме оновлення знань, самовдосконалення фахівця та особистості, та локальною інституцією, якою постає вища освіта. Як гармонійна «комбінація» багатьох компонентів компетентність не обмежується формально-освітнім контекстом, а передбачає удосконалення впродовж усього професійного життя особистості, зумовленого відповідним фаховим й соціально-комунікативним середовищем. У цьому сенсі АК є найважливішою та невід'ємною частиною професійної діяльності будь-якого фахівця, не епізодичним актом, а функцією усіх ланок інформаційно-аналітичної роботи, що забезпечує високий коефіцієнт продуктивності та успіх останньої.

Якщо порівнювати поняття «компетенція» і «компетентність», то, як стверджує М. Головань, під першим розуміються потенційні здібності та якості особи, наперед задана вимога щодо знань, досвіду та підготовки у певній сфері, тоді як другим позначається володіння цією компетенцією, що демонструється ефективною діяльністю та включає особисте ставлення до предмету і продукту праці [2, с. 29]. Іншими словами, розуміючи під «компетенцією» коло повноважень або ж добру обізнаність із чим-небудь, про що йдеться у академічному словнику [17, с. 250], зауважимо, що компетентною можна вважати людину, яка опановує компетенції та реалізує їх у рамках конкретних дій та свого фаху. Тому компетентність і є властивістю, по суті індикатором професійних та інших здібностей особистості, тоді як компетенції виступають складниками та утворюють її зміст. У випадку з інформаційно-аналітичним центром ефективність його роботи прямо залежить

від кваліфікації та компетентності кадрів, що володіють відповідними аналітичними компетенціями.

У Європейській рамці кваліфікацій, ухваленій Європейським парламентом 23 квітня 2008 р., застосовуються дескриптори знань, умінь і компетенцій, при цьому останні осмислюються через категорії відповідальності та автономії [19]. У такий спосіб, по суті, відбувається вихід за межі «знаннєвого» підходу та робиться акцент на самостійному виконанні людиною своїх обов'язків, за які вона повинна нести відповідальність. Схожу ситуацію ми помічаємо на прикладі запровадження поняття «інтегральна компетентність» у додатку до Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [16], що доповнює динамічне трактування компетентності, трактуючи його з позиції прирощення в різних галузях і удосконалення впродовж усього життя.

Серед усього спектру дефініцій та понять («аналітичної компетентності», «компетентності інформаційного аналітика» чи «інформаційно-аналітичної компетентності»), цікавий варіант запропонувала Л. Половенко, розуміючи під АК систему екстрафункціонального забезпечення аналітичних функцій фахівця (у статті авторки йдеться про економічну кібербезпеку), яка виражається в готовності та здатності до аналітичної діяльності, що також передбачає набір особистих якостей, необхідних для адаптації й ефективної управлінської діяльності [14, с. 83]. Дійсно, у цьому випадку йдеться про доповнення інформаційного складника компетентності аналітичним, який може розглядатися як сукупність знань предметної сфери (галузевий компонент), володіння аналітичними методами (функціональний компонент), та певний тип структури особистості фахівця, її якості (особистісний компонент). Звісно, на перший план виходять саме аналітичні здібності, такі як «наявність у людини схильності виявляти суттєві зв'язки та відношення між різними елементами інформації, здатності на основі аналізу конкретної ситуації будувати її цілісний образ» [14, с. 82].

Розглядаючи АК в рамках державного сектору та урядових інформаційно-аналітичних центрів, Ж. Данкова пише про тріаду «знання-уміння-навички», що застосовуються цілеспрямовано для вирішення аналітичних завдань: виявлення каузальних зв'язків і певних закономірностей; оцінка та узагальнення отриманих знань; поділ проблеми на частини; прогнозування і оцінка усього спектра наслідків прийня-

того рішення; визначення супутніх чинників, аналіз і переведення їх у новий якісний стан [3].

Враховуючи, що функціонування інформаційно-аналітичного центру є досить специфічним видом діяльності, потрібно конкретизувати ті знання та вміння, що є принципово важливими для фахівця у цій галузі. Інформаційний аналітик повинен вміти акумулювати та сполучати увесь комплекс необхідних компетенцій в ході виконання тих завдань, які стоять перед ним. І, як було зазначено вище, відповідно до норм європейської та національної рамок кваліфікацій, робити це самостійно та відповідально.

У статті «Різноманіття спеціалізацій аналітиків і професійних вимог до них» М. Звидрина наголошує, що для поточного етапу роботи інформаційно-аналітичних центрів до аналітика висуваються якісно нові професійні вимоги: «розумне поєднання комп'ютеризованої та інтелектуальної обробки даних, жорстке проектування технологічних схем аналізу, наявність практичних рекомендацій, реальний перехід від аналізу до аналізу і синтезу інформації» [6]. У цьому ключі здійснюють поділ професійних компетенцій аналітика на загальні (універсальні) та спеціальні. Саме останні, точніше їх наявність, перетворюють аналітика на професіонала, а інформаційно-аналітичний центр чи інститут, у складі якого він працює, додає в рейтингах і якісних показниках інформаційної продукції, що виробляє. І ще один важливий момент: якщо з універсальними компетенціями ситуація є зрозумілою (операціональні вміння, досконале володіння комп'ютерною технікою, швидке читання та ін.), то питання спеціальних компетенцій є більш складним, адже йдеться про «каналізовані» компетенції відповідно до широкого розмаїття спеціалізацій (бізнес-аналітик, PR-аналітик, IT-аналітик, кредитний аналітик та ін.), що потребує окремого комплексного дослідження.

Цікаву інтерпретацію АК разом з аналітичною діяльністю пропонують Р. Пол і Л. Елдер: «коли ми думаємо, то робимо це з певною метою на основі деякої думки, заснованої на припущеннях, які ведуть до певних наслідків; ми використовуємо концепції, ідеї та теорії для інтерпретації фактів і даних з метою отримання відповіді на питання і вирішення проблем» [20, с. 218].

Л. Монахова та А. Монахова пропонують такий інструментарій підготовки фахівців до аналітичної діяльності, що визначає зміст АК:

аналіз цілей управління процесами, на підставі якого потім формулюються завдання, що потребують вирішення; організація процесу накопичення інформації відповідно до сформульованих завдань в реальних умовах; оцінка отриманої інформації в контексті згаданих цілей та виявлення закономірностей спостережуваних явищ; побудова моделі предметної сфери або об'єкта дослідження; опис середовища функціонування моделі; перевірка побудованої моделі на відповідність реальній дійсності та проведення її коригування, якщо є відхилення; планування і проведення натурних або модельних експериментів; синтез нового знання (інтерпретація результатів, прогнозування тощо), потрібного для вирішення поставлених завдань; доведення результатів аналітичної роботи (нового знання) до суб'єкта управління (структури або особи, яка поставила завдання і приймає рішення) [11].

Ще раз окремо хотілося б наголосити, що коли мова йде про діяльність інформаційно-аналітичного центру чи відділу, де працюють фахові інформаційні аналітики, то абсолютно штучною виглядає спроба відокремлення аналітичного складника компетентності від її інформаційного складника, як це намагаються представити окремі дослідники, аналізуючи компетентність в освітньому чи певному галузевому ключі. Тому, враховуючи цілі та завдання інформаційно-аналітичних центрів чи спільнот як колективних суб'єктів аналітичної діяльності, ми вважаємо синонімами поняття «аналітичної компетентності» та «інформаційно-аналітичної компетентності». Фактично, коли заходить мова про роботу інформаційно-аналітичного центру, то неможливо відокремити побудову ефективної системи інформаційних ресурсів чи визначення потреб окремого інформаційного ресурсу від обґрунтування оцінки ефективності системи інформаційних ресурсів, об'єктивної оцінки аспектів системи інформаційних ресурсів, здійснення оперативної аналітичної оцінки інформаційних потоків, оперативно-аналітичного зіставлення інформаційних потоків з різних джерел, формулювання комплексних аналітичних висновків на основі отриманої інформації та від інтерпретації, систематизації та аналітики отриманої інформації.

Висновки та практичне значення. Резюмуючи розгляд проблеми АК у контексті діяльності інформаційно-аналітичного центру, слід зробити такі висновки. По-перше, суб'єкти інформаційних відносин поділяються дві групи – індивідуальні (професійні аналітики, управлінці високого та середнього рангу, члени громадських організацій,

бібліотекари, IT-аналітики та ін.) та колективні (урядові та неурядові аналітичні центри, відділи чи служби). Своєю чергою, колективні суб'єкти складаються з індивідуальних, котрі володіють АК, яка, беручи до уваги цілі та завдання інформаційно-аналітичних центрів чи служб, є синонімом понять «компетентності інформаційного аналітика» і «інформаційно-аналітичної компетентності». По-друге, АК – динамічно-інтегративне утворення, поліфункціональна та багатофакторна якість індивідуального суб'єкта інформаційних відносин, до складу якої входить набір загальних і спеціальних інформаційних та аналітико-синтетичних компетенцій, а також набір особистих якостей, завдяки яким забезпечується готовність цього суб'єкта до аналітичної діяльності, адаптації й ефективної управлінської діяльності та виявлення і вирішення поставлених перед ним завдань у визначені терміни. По-третє, трактуючи АК як динамічно-інтегративну утворення, ми виходимо за межі загальноприйнятого освітнього дискурсу та сприймаємо її в ширшому соціально-комунікативному ракурсі, не як епізодичний акт, а радше як функцію ланок інформаційно-аналітичної роботи, фактор функціонування колективних суб'єктів інформаційних відносин, від якого залежить успіх і ефективність останніх.

Сьогодні впевнено можна стверджувати, що професійне володіння такою АК набуває особливої цінності та практичної значущості для управлінця чи фахового аналітика в умовах тотальної інформатизації соціуму, надаючи йому додаткові конкурентні переваги та підвищуючи конкурентоспроможність інформаційного продукту того аналітичного центру, відділу чи служби, в межах якого він працює.

Список використаних джерел

1. Бескровний О., Тернов С. Особливості формування інформаційно-аналітичної компетентності юристів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2016. Вип. 18. С. 15–20.
2. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта*. 2008. № 3. С. 23–30.
3. Данкова Ж. Ю. Проблематизация аналитической деятельности в сфере государственного управления. *Власть*. 2016. № 6 (24). С. 15–22. URL: <http://jour.isras.ru/index.php/vlast/article/view/4308/0>.
4. Демуз І. Інформаційно-аналітична складова професійної компетентності майбутніх документознавців. *Соціум. Документ. Комунікація*. 2019. № 7. С. 26–46.

5. Жигір В. Значення аналітичної компетентності у професійній діяльності менеджера освіти. *Молодь і ринок*. 2014. № 6 (113). С. 22–26.

6. Звидрина М. П. Разнообразие специализаций аналитиков и профессиональных требований к ним. *Труды Санкт-Петербургского государственного университета культуры и искусств*. 2013. Т. 197. С. 37–43. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/raznoobrazie-spetsializatsiy-analitikov-i-professionalnyh-trebovaniy-k-nim>

7. Зінчук Н. А. *Формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів у вищих навчальних закладах*: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 20 с.

8. Лучанінова О. П. Формування аналітично-інформаційної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки. *Фізико-математична освіта*. 2019. Вип. 1 (19). С. 116–121.

9. Мандзюк О. А. *Адміністративно-правове регулювання аналітичної діяльності в Україні*: дис. ... док. юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2020. 465 с.

10. Марченков С. Наукові аспекти формування інформаційно-аналітичної компетентності в майбутніх офіцерів. *Освітні обрії*. 2019. №1 (48). С. 57–60.

11. Монахова Л. Ю., Монахова А. А. Содержание и инструментарий подготовки специалистов к аналитической деятельности. *Человек и образование*. 2010. №3 (24). С. 93–96.

12. Петренко Л. Інформаційно-аналітична компетентність керівників професійно-технічних навчальних закладів як соціально-педагогічна проблема. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 5 (2). С. 180–187.

13. Половенко Л. П. *Формування аналітичної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з економічної кібернетики*: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Черкаси, 2013. 200 с.

14. Половенко Л. П. Аналітична компетентність – ключовий складник професійної компетентності майбутніх фахівців з економічної кібернетики. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2012. № 1. С. 82–91.

15. Про вищу освіту: Закон України від 01 лип. 2014 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

16. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2011 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n37>.

17. *Словник української мови*: в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1971. Т. 2. Г–Ж. 550 с.

18. Шевченко В. М. Інформаційно-аналітична компетентність як складова частини професійної підготовки фахівців з обліку та оподаткування. *Педагогічні науки: Збірник наукових праць*. 2017. Т. 2 (77). С. 137–141.

19. European framework of qualifications. URL: <http://www.isfol.it/eqf>.

20. Paul R. & Elder L. *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Professional and Personal Life*. San Francisco: FTP Hall, 2002. 384 p.

References

1. Beskrovny, O., & Ternov, S. (2016). Osoblyvosti formuvannia informatsiino-analitychnoi kompetentnosti yurystiv [Features of forming of information and analytical competence of lawyers]. *Vytoky Pedahohichnoi Maisternosti*, 18, 15-20. [In Ukrainian].
2. Golovan, M. S. (2008). Kompetentsiia i kompetentnist: dosvid teorii, teoriiia dosvidu. [Competency and competence: experience of theory, theory of experience]. *Vyshcha Osvita*, 3, 23-30. [In Ukrainian].
3. Dankova, Zh. Y. (2016). Problematyzatsiia analiticheskoi deyatelnosti v sfere gosudarstvennogo upravleniia. [Analytical activity problematization in the public administration sector]. *Vlast*, 6 (24), 15-22. [In Russian].
4. Demuz, I. (2019). Informatsiino-analitychna skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnikh dokumentoznavtsiv. [Information-analytical component of future documentologists' professional competence]. *Sotsium. Dokument. Komunikatsiia*, 7, 26-46. [In Ukrainian].
5. Zhyhir, V. (2014). Znachennia analitychnoi kompetentnosti u profesiinii diialnosti menedzhera osvity. [Meaning of analytical competence in professional activity of educational manager]. *Molod i Rynok*, 6 (113), 22-26. [In Ukrainian].
6. Zvidrina, M. P. (2013). Raznoobrazie spetsializatsii analitikov i professionalnykh trebovaniy k nim. [Variety of specializations of analysts and professional requirements for them]. *Trudy Sankt-Peterburgskogo Gosudarstvennogo Universiteta Kultury i Iskusstv*, 197, 37-43. Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/raznoobrazie-spetsializatsiy-analitikov-i-professionalnykh-trebovaniy-k-nim>. [In Russian].
7. Zinchuk, N. A. (2010). Formuvannia analitychnoi kompetentnosti maibutnikh menedzheriv u vyshchykh navchalnykh zakladakh. [Forming of analytical competence of the future managers in higher educational institutions]. (PhD dissertation). University of educational management of APS of Ukraine, Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
8. Luchaninova, O. P. (2019). Formuvannia analitychno-informatsiinoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv u protsesi fakhovoi pidgotovky. [Future Teachers' Analytical And Informational Competence Formation In The Professional Training Process]. *Fyzyko-Matematychna Osvita*, 1(19), 116-121. [In Ukrainian].
9. Mandziuk, O. A. (2020). Administratyvno-pravove rehuliuвання analitychnoi diialnosti v Ukraini. [Administrative and legal regulation of analytical activity in Ukraine]. (PhD dissertation). State Higher Education Institution «Uzhhorod National University». Uzhhorod. Ukraine. [In Ukrainian].
10. Marchenkov, S. (2019). Naukovi aspekty formuvannia informatsiino-analitychnoi kompetentnosti v maibutnikh ofitseriv. [Scientific aspects of formation

of information-analytical competence in future officers]. *Osvitni obriyi*, 1 (48), 57-60. [In Ukrainian].

11. Monakhova, L. Iu., & Monakhova, A. A. (2010). Soderzhaniiie i instrumentarii podgotovki spetsialistov k analiticheskoi deiatelnosti. [Content and tools for training specialists for analytical activities]. *Chelovek i Obrazovaniie*, 3 (24), 93-96. [In Russian].

12. Petrenko, L. (2012). Informatsiino-analitychna kompetentnist kerivnykiv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv yak sotsialno-pedahohichna problema. [Information-analytical competence of heads of vocational schools as a socio-pedagogical problem]. *Problemy Pidhotovky Suchasnoho Vchytelia*, 5 (2), 180-187. [In Ukrainian].

13. Polovenko, L. P. (2013). Formuvannia analitychnoi kompetentnosti u protsesi profesiinoy pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv z ekonomichnoi kibernetky [Formation of analytical competence in the process of professional training of future specialists in economic cybernetics]. (PhD dissertation). Cherkasy, Ukraine. [In Ukrainian].

14. Polovenko, L. P. (2012). Analitychna kompetentnist – kliuchovy skladnyk profesiinoy kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv z ekonomichnoi kibernetky [Analytical competence is constituent of professional competence of future specialists in economic cybernetics]. *Teoriia i Praktyka Upravlinnia Sotsialnymy Systemamy*, 1, 82-91. [In Ukrainian].

15. (2014). *Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01 lyp. 2014 r.* [On higher education: Law of Ukraine of July 1. 2014]. Verkhovna Rada of Ukraine: [website]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. [In Ukrainian].

16. (2011). *Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii*: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystop. 2011 r. [On approval of the National Qualifications Framework: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 23. 2011]. Verkhovna Rada of Ukraine: [website]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n37>. [In Ukrainian].

17. Bilodid, I. K. (Ed.). *Slovnyk ukrayinskoï movy: v 11 t.* (1971). [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. Kyiv, Ukraine: Naukova Dumka. [In Ukrainian].

18. Shevchenko, V. M. (2017). Informatsiino-analitychna kompetentnist yak skladova chastyny profesiinoy pidhotovky fakhivtsiv z obliku ta opodatkuvannia [Information-analytical competence as a component of the professional readiness of specialists in the accounting and taxation]. *Pedahohichni nauky: Zbirnyk Naukovykh Prats*, 2 (77), 137-141. [In Ukrainian].

19. European framework of qualifications. Retrieved from <http://www.isfol.it/eqf>. [In English].

20. Paul, R., & Elder, L. (2002). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Professional and Personal Life*. San Francisco: FTP Hall. [In English].

Taras Lysenko,

PhD student,

ORCID 0000-0002-4879-9646,

Department of Information Technologies,

Kyiv National University of Culture and Arts,

14, Chigorina Street, Kyiv, 01042, Ukraine

e-mail: Tarafey@ukr.net

ANALYTICAL COMPETENCE AS A FACTOR OF EFFECTIVE FUNCTIONING OF INFORMATIVE-ANALYTICAL CENTERS

Problem setting. The work of governmental and non-governmental analytical centers and services as a collective subject of informative activity is directly connected with the activity of individual subjects which provides the search, monitoring, value, verification, and analytical-synthetic processing of the information at the system and systemic and continuous principles with the subsequent preparation of already produced information products to meet the needs of the customer or society as a whole. In view of this, in the focus of attention appears the problem of analytical competence as the quality characteristics of specialists-analyst. **The aim of the article** is the consideration of analytical competence (AC) as the quality of staff resource of governmental and non-governmental analytical centers which depends on the successful functioning of the latter. **The methods of the research.** In the article was used the systemic approach, formal-logical and sociological methods, the method of induction, deduction and structural-functional analysis. **Scientific novelty.** The attempt to consider the analytical competence in the out-educational context was made as to the important quality characteristics of staff resource which depends on providing effectiveness of functioning informative-analytical centers and services and is the result of longtime self-improvement of specialists-analyst during multi-plan analytical work. **Conclusions.** It was confirmed the thesis that subjects of the informative relations are divided into two groups: individual (professional analysts, managers of high and middle ranks, members of social organizations, librarians, IT-analysts, and others), and collective (governmental and non-governmental centers, departments or services). It was emphasized, that based on the goals and tasks of informative-analytical centers and services, the notion «analytical competence» is the synonym to the notion "competence of informative analyst" and "informative-analytical competence". It was proved the analytical competence is a dynamic-integrative formation and is a multi-factors and poly-functional quality of individual subjects of the informative relations, which includes a set of general and special informative and analytical-synthetic competencies and also set of personal qualities which allows study it in the wider social-communicative aspect not like episode act

but like an important function of a chain of the informative-analytical work and a factor of functioning of informative-analytical centers from which depends on the success and effectiveness latter.

Keywords: analytical competence, informative-analytical competence, analytical competencies, informative-analytical centers and services, specialist-analyst, collective and individual subjects of informative activity, dynamic-integrative formation, poly-functional quality.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2021 р.